

VEERA IKONEN

Rakkaudella, meistä

Veera Ikonen
Rakkaudella,
meistä

Werner Söderström Osakeyhtiö
Helsinki

KIRJOITUSTYÖTÄ OVAT TUKENEET WSOY:N
KIRJALLISUUSÄÄTIÖ JA TAITEEN EDISTÄMISKESKUS.

ENSIMMÄINEN PAINOS
© VEERA IKONEN JA WSOY, 2026
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
LÖNNROTINKATU 18 A, 00120 HELSINKI
ISBN 978-951-0-49589-6
TAITTO: KESKI-SUOMEN SIVU OY
PAINETTU EU:SSA
TUOTETURVALISUUTEEN LIITTYVÄT TIEDUSTELUT:
TUOTEVASTUU@WSOY.FI

Sinulle.

TALVI

16. tammikuuta

Sinä et ole täällä. Et ole täällä, vaikka juuri tänne, jos jonnekin, sinun olisi pitänyt päätyä. Sanoithan niin itsekin, muistatko?

Seisoimme olohuoneessa. Kuulin sanasi jo ennen kuin sanoit ne. Mä en pysty tähän, Alisa. Mä katoan.

Selkäsi takana sade piiskasi ikkunaa. Kohina voimistui niin, etten tahtonut kuulla omaa ääntäni, kun kysyin mihin sinä menisit. Mihin sinä muka menisit, kun kaikkialla sataa, kuukausi toisensa perään.

Mä en tiedä, sinä sanoit.

Menetkö isoäitisi taloon, minä kysyin. Mihin muualla sinä muka menisit?

Ja sinä sanoit kyllä. Ainakin sinä nyökkäsit ja vedit minut syliisi ja sinusta läikähti kuva, sellainen, joita minä sateiden alussa olin nähnyt. Näyssä oli tämä talo ja talon kuistilla lyhty. Lyhdyn valossa näin sinut.

Niin se meni.

Sinä sanoit tulevasi tänne. Olen siitä varma.

Ainakin sillä hetkellä, kun halasin sinua viimeisen kerran, sinä ajattelit niin.

1.

TALO PAUKAHTAA PAKKASESTA. Keittiön uuniin yöllä tekemämme tuli on sammunut. Vieressäni Said on kaihautunut niin syvälle makuupussiinsa, etten näe hänen kasvojaan, mutta hänen esiin pilkistävässä hiuksissaan on kuuraa. Toisella puolellani Sirkka kuorsaa selällään, tatuoidut käsivarret paljaina peiton päällä, ihokarvat pystyssä. Ne puskevat läpi punaisen sydämen ja vihreäksi taittuneen miekan, kuin pieni metsä. Niiden alle joku pikkiriikkinen voisi tehdä pesän.

Heidän kanssaan olen tänne päätynyt, kuin sattuman oikusta.

Me saavuimme yöllä. Ajoimme toista vuorokautta läpi sateen ja tulvien runteleman maan. Sirkka istui ratissa, Said ja minä seurasimme reittiä sovelluksesta.

Talo vilkkui kartalla vihreänä pilkkuna.

Ajoimme hitaasti ehjiä väyliä etsien, muutaman harvan vastaantulijan katseita välttämällä niin kuin hekin meidän. Ajoimme kuin mutaisia tienpientareita ei kirjoisi harjoitusmielessä kylvetty alumiini- ja lasikuitusilppu, kuin tienvieren puut eivät olisi mustia ja hukkuneita, liittymien valot ja huoltoasemat pimentyneitä.

Sade piiskasi tuulilasia, tihkui sisään ikkunoiden tiivistä, norui auton muoviseen ovitaskuun, kunnes yhtäkkiä, alkuyöstä, se lakkasi. Kuului vain renkaiden humina rosoista tietä vasten, jousien iskut pahimmissa kuopissa.

Tuulilasiin leijaili lumihiutale. Se ei päästänyt ääntäkään.

”Mä luulen, että sataa, kunnes tämä sammuu koko systeemi. Sota ja kaikki.” Niin sinä olit minulle sanonut ennen kuin lähdit. ”Lopulta sade sammuttaa meidät.”

Tähyilin pimeälle taivaalle. Mietin lasketaanko lumisade vielä sateeksi, onko se sateen loppu? Sain lauloi hiljaisella pehmeällä äänellä lasten talvilorua, jota olimme oppilaiden kanssa vielä hetki sitten joulujuhlassa laulaneet, ehkä viimeisen kerran. Silmäkulmastani näin, kuinka Sirkan poskella valui kyyneleitä.

Hän pyyhkäisi ne pois, naputti sormellaan puhelimen näyttöä. ”Tarkkana, ettei eksytä.”

Sovelluksen vihreä täppä oli jähmettynyt ruudulle. Hetken kuluttua se välkähti vielä kerran, sitten yhteys katkesi kokonaan. Kaivoin hansikaslokerosta vanhan paperisen kartan. Kosteus oli sotkenut Sirkan valmiiksi piirtämän reitin leveäksi siniseksi vanaksi. Se jatkui vielä parisataa kilometriä pikkuteitä pohjoiseen ja päättyi sitten keskelle ei mitään, hädin tuskin kartalla näkyvän järven tuntumaan. Matkaa olisi jäljellä vielä useampi tunti. Sain pyyhki rätillä tuulilasia, huuru sen pinnassa alkoi jähmettyä. Katsoin auton valokeiloissa hohtavaa valkoista tien pintaa ja mietin näkyä, jonka sinua halatessani olin saanut.

Kuvittelin tien päähän talon, talon kuistille lyhdyn,
lyhdyn valoon sinut.

Mutta talo on tyhjä.

Tuijotan keittiön katon hilseilevää maalia. Ikävä puristuu
pallean ympärille. Suljen silmäni.

Muistot sinusta ja minusta purjehtivat kuvina silmä-
luomien pimeää vasten. Ne ovat kuin pieniä valaistuja
huoneita joihin voi astua sisään ja viivähtää. Joka yö lähtösi
jälkeen olen astunut niihin, kerrannut jokaisen sanotun
sanan, jokaisen tuoksun, eleen ja katseen, pinnistänyt ja
koettanut muistaa, ymmärtää miksi sinä lähdit, mitä tapah-
tui. Jos kurotan käteni, voin miltei tarttua jokaiseen het-
keen, vetää lähemmäksi, zoomata suuremmaksi ja suurem-
maksi. Tuossa istumme ystäväni keittiössä, kun tapasimme,
tuossa makaamme käsi kädessä valoisassa hangessa, metsä-
aukiolla, aivan tässä lähellä. Tuossa seisot olohuoneessani
kaupungissa, huulillasi sanat, joita en halua kuulla.

Toiset huoneet ovat kirkkaita kuin päivänvalo, toi-
set käyvät tummemmiksi. Niissä sataa. Ne ovat sellaisia,
joihin ei kestäisi astua ollenkaan. Kirkkaisiin huoneisiin
haluan mennä yhä uudelleen ja uudelleen, mutta olen
huomannut, että mitä kauemmin niitä katsoo, mitä kau-
emmin niissä viipyy, sitä enemmän ne ikään kuin kuluvat,
hähmääntyvät, muuttuvat epäilyttäviksi, muistoiksi muis-
toista. Kuvitelmiiksi.

Minä en saa kadottaa niitä. Jos kadotan ne, katoat sinä-
kin.

Minä tarvitsen paperia.

Työnnän kynän ja puulaatikosta löytämäni pahvinpalasen patjan alle, ujuttaudun ulos makuupussista ja nousen ylös. Lattia tuntuu jäätävältä.

Ikkunasta tulvii talven harmaata valoa. Päivä on jo pitkällä.

Talon ilma on hapanta ja kosteaa. Se maistuu kitkerältä kitalaessa. Seinän viertä kiertää tiskipöytä ja astiakaapit. Ne ovat matalat, mitoitettu aikaan, jolloin ihmiset olivat lyhyempiä. Pitkä pirttipöytä on tukevaa tekoa, ikkunassa roikkuvat auringon haalistamat verhot. Seinäkello on pysähtynyt puoli kuuteen. Aivan kuin jo silloin, kun yövyin täällä sinun kanssasi yhden talvisen viikon, kolme vuotta sitten.

Sinä olit lämmittänyt talosta vain keittiön. Me nukuimme juuri tässä, keittiön lattialla, alasti, kahdesta makuupussista yhdistetyssä pussukassa ja kuvittelimme hetkeä, jolloin kello seinällä pysähtyi.

Nyt on kylmempi kuin silloin. Sateissa vettynyt talo on jäänyt ytimiään myöten. Kaikki on kylmempää ilman sinua.

Oven pielessä on röykkiö tavaroitamme, sen verran, mitä jaksoimme patjan lisäksi yöllä raahata sisälle. Saindin ja minun rinkat, Sirkan matkalaukku, lieden vieressä kaikki helposti jäätyvä. Loput tavarat ovat yhä autossa ja peräkärryn kyydissä. Sirkan mielestä ne kannattaa purkaa vasta, kun olemme saaneet sovelluksen toimimaan.

Jäseneni ovat kankeat kylmästä ja pitkästä ajosta, ohuesta makuualustasta. Puen lisää vaatetta. Viimeiseksi

vedän kaiken ylle sinun villapaitasi. Sen hihat roikkuvat kämmeni yli, helma yltää pitkälle reiteen. Se on ainoa asia, joka sinulta asunnolleni jäi, taulujasi ja olohuoneen veistosmetsää lukuun ottamatta.

Paita on maalin ja mustien nokilänttien tahrima. En tiedä kuinka saatoit unohtaa sen, lempipaitasi. Ehkä olit saanut jostakin tilalle uuden, lämpimämmän. Ehkä olit minun tietämättäni hankkinut lähtöäsi varten varusteita, pakannut ne rinkaasi, jota et koskaan kunnolla purkannut. Et vaikka olit kaupungissa luonani sateiden alusta asti, melkein yhdeksän kuukautta.

Painan nenäni paidan hihaa vasten. Se tuoksuu vielä sinulta. Tupakalta ja hienoiselta hieltä, ulkoilmalta, tärpätöltä, ehkä öljyltä. Toisissa ihmisissä elämä tuoksuu vahvemmin kuin toisissa, tiheänä lämpönä ja vimmana, niin kuin elämä puskisi heistä läpi lujempaa niin, että se tarttuu muihinkin. Minuunkin. Sinä olet sellainen. Sinun kanssasi minäkin olen enemmän elossa, elämäntahtoisempi.

Olen käyttänyt paitaa joka päivä lähtösi jälkeen, kuvitellut kuinka annan sen sinulle täällä.

Mutta sinä et ole täällä. Et vaikka juuri tänne, jos johonkin, sinun olisi pitänyt päätyä. Sanoithan niin itsekin. Sanoithan?

Kylmä ja jokin kauhun kaltainen pakottavat minut liikkeelle. Rikon riitteen vesikanisterin pinnasta. Nostan kattilan puuliedelle, täytän vedellä. Kyhään lieteen uudet tulet. Se savuttaa hetken, suljen luukun ja kuulen kuinka rutikuiva tuohi roihahtaa. Lykkään sisään viimeiset

keittiön nurkassa jo valmiiksi olleet klapit. Niiden alta, korin pohjalta paljastuu sytykkeeksi varattu lehti. Selaan reseptit mansikkamehuun ja silakkavuokaan, horoskoopit vuodelle 1989, otsikot isohiuksisista tv-juontajista ja misseistä, kaalikeittodieeteistä, ihmisistä, jotka ovat eronneet tai pysyneet yhdessä ennen minun syntymääni.

Seuraavalla aukeamalla on täyttämätön ristikko, ruutuja vailla kirjaimia, sitä seuraavalla matkailumainos, revontulet ja valtavasti hankea. Revin sivut varovasti irti, taitan ja työnän talteen patjani alle. Loppulehden jätän sytykkeeksi. Ehkä Sirkka haluaa lukea sen. Hän tunnistaisi juontajien naamat, muistaisi erot, voisi kertoa oliko vuosi -89 jousimiehille niin hyvä sittenkään.

Sirkka korahtaa, kääntää kylkeä. Poimin tyhjän klapi-korin mukaani. Jossakin on oltava lisää polttopuita.

Lattialankut narisevat ruskearuutuisen muovimaton alla. Eteisessä kumisaappaideni vieressä on muumioitunut jyrsiä. Huomaan sen vasta nyt, päivänvalossa. Sävähdän ja vedän saappaat jalkaan, nitkutan ulko-oven auki. Verannan lasiruudut helähtävät. Vastassa on maidonvalkea tyhjyys. Vaaleanharmaa pilvinen taivas. Suuret taivaalta putoavat hiutaleet, luminen metsä ja pelto.

En muista, koska olen viimeksi nähnyt lunta. En muista juuri mitään, ja silti, muistanpas: Se oli täällä, sinun kanssasi, silloin kolme vuotta sitten. Kun saavuin, olit ollut talossa jo kuukauden. Olit kaatanut puita, tehnyt klapeja, korjannut vajaa, ollut poissa verkosta ja katveessa soitoiltani. Kasvoillasi lepäsi ilo, keveä kuin pakaslumi.

Sinä olit kertonut viihtyväsi parhaiten kaukana kaikesta, mutta silti se yllätti minut. Olit enemmän oma itsesi kuin koskaan ja silti tunnuit vieraalta. Tai ehkä juuri siksi. Mutta sinä vedit minut syliisi niin kuin mitään vierasta ei olisi, ei viikkoja, eikä etäisyyttä välisämme. Nojasin naamani villapaitaasi vasten, rapsutin sen pinnasta uutta maalitahraa ja kuuntelin, kuinka kerroit minulle metsästä, peuroista, oravasta, joka kävi päivä päivältä härskimmäksi ja oli jo vienyt sinulta voileivän saunan portaalta. Kohotin päätäni, ja sinä suutelit minua, ja muistin miltä tuntuu painaa pakkasella huulet toisen huulia vasten, kuinka lämmin on toisen suu ja kieli, kuinka suudelmasta kasvaa kylmän keskelle oma pieni kaikkeutensa.

”Tule Alisa”, sinä sanoit ja tartuit minua kädestä.

Halusit näyttää minulle kaiken mistä olit kertonut. Metsän ja järven, tiheät kuusikot, kaatuneiden puiden juurakot, männyt ja kiharaiset koivut, peurojen ja ketun jäljet. Tarvottuamme puoli tuntia reiteen yltävässä hangessa, joka vuoroin kantoi ja vuoroin petti, minä puuskutin jo samassa tahdissa sinun kanssasi. Aina silloin tällöin käännyit katsomaan minua olkasi yli, kiskaisit puun oksasta niin, että ylleni varisi lunta. Lämpö virtasi poskiini ja varpasiini, hädän tunne hälveni.

Ehkä sinun maailmaasi mahtuisi sittenkin kaksi.

Kiersimme lenkin metsässä, ja kun palasimme takaisin, pysähdyit kohdassa, jossa talo jo häämötti puiden takaa. Seisoit hetken hiljaa.

”Tuo”, sanoit ja osoitit yhtä männyistä.

Kauhoit lunta pois puun juurelta, kohotit kirveen.
Iskut kajahtelivat puiden rungoista, äänestä kuuli pakka-
sen. Oksilta putosi tärähdyksen voimasta lunta hiuksiisi
ja hartioillesi. Villapaitasi selkämys höyrysi, puu kaatui.

Sinä koskit sen runkoa ja sanoit kiitos.

Sellainen tapa sinulla oli. On.

2.

TALON OVI KOLAHTAA selkäni takana. Sirkka köhii aamuista tupakkayskää, Said hyräilee. Askeleet lähestyvät, ja Sirkkan avainnippu kilisee tutunkuuloisesti. He ovat heränneet. Minä en ole päässyt pihaporrasta pidemmälle. Klapikori odottaa yhä tyhjänä jalkojeni juuressa.

Sirkka ja Said seisahtavat viereeni keltaisissa sadetakeissaan, vielä unesta hitaina. Ympäriällämme levittäytyy luminen metsä, pelto, lato, navetta, pieni pihasauna ja aitta, metsän takana järvi. Se ei näy, mutta tiedän sen olevan siellä. Olen nähnyt sen kartalla ja sovelluksen satelliittikuvassa, käynyt kanssasi sen rannassa kolme vuotta sitten.

Pihan lumikerrosta puhkovat talventörröttäjät, niiden juurella risteilevät rusakon jäljet.

Said kääntää kämmenensä kohti taivasta aivan kuin minä äsken. Sille laskeutuu hiutale. Katsomme kuinka se sulaa. ”Lunta”, hän sanoo ja hymyilee.

Seisomme hiljaa rinnakkain kuin vasta vedestä maalle ryömineet selkärankaiset. Haukomme henkeämme.

En muista, koska olisin hengittänyt näin.

”Kun kaikki on mennyt, ei oikeastaan pelkää enää mitään. On vain selviytymisvietti”, Sirkka sanoo ja kääntyy katsomaan minua ja Saidia: ”Kuunnelkaa.”

Sirkka sulkee silmänsä. Mekin suljemme.

”Se on se. Selviytymisvietti”, Sirkka sanoo. ”Nyt kun seurataan sitä, niin ei voida tehdä kuin oikein. Sen vuoksi me ollaan tässä yhä ja huomennakin.”

Kuulen huminaa, veren kohinan korvissani, pulssini, vieressäni Sirkan hengityksen, rahinan, joka on syntynyt tupakasta, päättäväisyydestä, tavasta sanoa ”Nyt riittää!” niin, että sanoja uskotaan. Kuulen, että on talo, talossa tulet, ympärillä metsää, pihassa hanki, lumessa jälkiä, rusakon ja meidän. Meidän jäljissämme suru.

Ehkä jotakin tällaista on tapahtunut kaikkien suurten mullistusten jälkeen. Ehkä tämä on sellainen hetki, jonka merkittävyys on nähtävissä vasta myöhemmin. On osunut meteoriitti, purkautunut tulivuori, taivaan peitonnut tuhkapilvi, maan yli vyörynyt jäämassa, ja silti elämä on selvinnyt, jossakin suojaisessa taskussa, pohjamudassa, sedimenttien puristuksessa, ja ryöminyt sieltä taas esiin, jatkunut, jakautunut, kehkeytynyt uusiksi soluiksi, nahaksi, jaloiksi, nisiksi, silmiksi, käsiksi.

Ehkä juuri tästä hetkestä tehtäisiin myöhemmin samean värinen pahvinen opetustaulu, sellainen, joita oppilaideni kanssa kävimme joskus kaivamassa esiin koulun kellarista. Siinä kuvassa seisoisimme me, minä, Said ja Sirkka, keltaisissa takeissamme, takanamme sateen hukuttama maisema, lahoavan kaupungin siluetti, etualalla talo, metsä, peltoa, pihasauna. *Homo survivalis*, siinä ehkä lukisi. Jos sellaisia vielä tehtäisiin, sitten kun koululuokkia taas olisi.

Pyyhkäisen lunta hiuksistani, korvakoruni kilahtavat. Huomaan äänen ensimmäistä kertaa. Aiemmin se on

peittynyt sateen ropinaan. Korut ovat lahja oppilailtani. Erivärisiä klemmareita, metallinpaloja ja helmiä, yhteen niputettuina. Yksi kultakin. Yhteensä kahdeksantoista. Joskus ennen olisin ripustanut sellaiset korviini vain kerran tai pari, heti saatuani ja ehkä koulun juhlassa. Nyt olen käyttänyt niitä joka päivä.

Said avaa silmänsä, katsahtaa koruja niin kuin olisi kuullut niiden kilahduksen. Hän nostaa klapikorin maasta, lähtee tarpomaan kohti puuliiterin näköistä rakennusta.

Sirkka nyökkää hyväksyvästi taloon päin. ”Tämä on täydellinen. Sopivasti keskellä ei mitään. Nollapiste.” Hän nostaa etusormensa ja keskisormensa huulilleen niin kuin imisi tupakkaa. Keskisormessa erottuu sininen kuunsirppi, geelikynnen jäännös.

”Hyvin löydetty Alisa”, hän lisää, katsoo minua, tekee liioitellun ylävitosen.

On vaikea uskoa, että olemme kunnolla tunteneet vasta muutaman kuukauden.

Ensimmäisen kerran kohtasimme jo kauan ennen sateita, ennen kuin olin edes tavannut sinua, silloin kun kaikki oli vielä tavanomaista, normaalia, ja oli vain epä-määräinen ihon alle hiipivä tyhjiys. Se saapui viimeistään aina iltaisin, kun olin vielä kertaalleen surffannut kaikki laitteet ja kanavat, klikkaillut läpi muotiketjun verkkokaupan ja uutiset ja somet ja deittisovellukset, vaikka olin vasta edellisiltana päättänyt, etten enää tekisi niin. Se saapui, kun hälyn vaiettua istuin sohvalla, kuuntelin naapureideni vessan lorinaa, ovien kolahduksia ja

taas, aivan niin kuin edellisinäkin iltoina, huomasin, että vatsanpohjassa jäytävä odotus ei täyttynyt, ei vaikka jos-sakin päin maailmaa minulle jo pakattiin postiin uusia farkkuja ja neuletta, ei vaikka Taneli ja Mike ja Myrsky mätsäsivät kanssani ja laittoivat viestin perään, ei vaikka kevääseen olin buukannut kaupunkiloman, ei vaikka pöydällä odottava nippu kokeita oli arvioitu ja leirikoulu suunniteltu, ei vaikka kaikki oli tehty oikein ja valmiiksi, työt ja kaikki. Laitteiden sammuttua jäi ammottava pudotuksen kaltainen tunne, kuin krooninen koti-ikävä, ja niin minä aloitin avantouinnin. Ehkä äidin suosituksista, koska kuulemma Pirkkokin ja Riitta tai ainakin Riitan tytär Lilja, se sama, joka myös joogasi ja oli aina jollakin kuurilla, jonka jälkeen ei enää ahdistanut eikä väsyttänyt eikä masentanut, ei edes talvella, eikä silloinkaan kun alkoi taas uusi sota tai kansanmurha, kun kesä oli edellistäkin kuumempi tai lintuja putosi taivaalta.

Ensimmäistä kertaa olin tämän ihmeellisen Liljan kanssa samaa mieltä. Olin avannossa jo viidettä kertaa, ja vedin uusia äidiltä lahjaksi saamiani avantotossuja jalkaan, kun kuulin, kuinka jokin raskas ja metallinen kilahteli rytmikkäästi ja sitten pukuhuoneen ovi aukesi. Näin leveään vahvan lanteen, vyötärölle kiinnitetyn avainnipun. Nainen parkkeerasi viereeni, istui alas ja ryhtyi riisumaan kenkiään. Hänellä oli kerroksittain leikattu rokahtava tukka, siinä sinisiä raitoja, paksut istutetut ripset.

Siirsin tavaroitani pois hänen tieltään. Hän katsahti minua ja sitten rintaliivejäni penkillä.

Voiko ihmisen rakastaa ehjäksi? Entä maailman?

Kuukausia jatkuneiden sateiden ja yhteiskunnallisen romahduksen keskellä Alisa pakenee ystäviensä Sirkan ja Saidin kanssa kaupungin kaaosta ja saapuu syrjäiseen taloon, josta on määrä tulla turvapaikka kriisin riepotelemille ihmisille. Alisa on kadottanut rakastettunsa ja toivoo myös hänen löytävän perille. Alisa ryhtyy kirjoittamaan rakkaalleen niin kuin sanat voisivat kutsua tämän takaisin ja pitää koossa sen, mikä on jo säröillä. Kun taloon saapuu omaa menneisyyttään pakeneva virkamies Aarni kainalossaan pino papereita, myös Alisa alkaa saada vastauksia kysymyksiinsä.

Taloon asettuvien ihmisten muistojen ja Alisan kirjeiden kautta rakentuu pala palalta kuva siitä, mitä on tapahtunut ja mikä on johtanut yhteiskunnan ja sitä koossa pitävien uskomusten ja siteiden haurastumiseen. Voiko rakkaus synnyttää jotakin uutta siitä, mikä on jo kerran särkynyt? Onko sateiden jälkeen toivoa?

 The logo for WSOY, featuring a circular emblem with the year '1878' at the top and 'WSOY' in the center, surrounded by decorative flourishes.	 A standard 1D barcode with the number '9 789510 495896' printed below it.	
www.wsoy.fi	84.2	ISBN 978-951-0-49589-6